

Nd.

162. Nefndarálit

um frv. til kosningalaga fyrir Reykjavík.

Frá meiri hluta allsherjarnefndar.

Með lögum um kosningarrjett og kjörgengi í málefnum kaupstaða og hreppsþjelaga frá 1909 er kveðið á um það, hverjir hafi kosningarrjett í málefnum.

um kaupstaðanna, og er þar eitt skilyrðið það, að hlutaðeigandi greiði gjald í bæjarsjóð. Nú hafa kaupstaðirnir hver eftir annan fengið þessn breytt þannig, að kosningarrjetturinn i bæjarmálefnum er bundinn sömu skilyrðum og til Alþingis, Akureyri með l. nr. 65, 14. nóv. 1917, Ísafjörður með l. nr. 67, 14. nóv. 1917, Vestmannaeyjar með l. nr. 26, 22. nóv. 1918, Siglufjörður með l. nr. 58, 22. nóv. 1919, og Seyðisfjörður með l. nr. 61, 28. nóv. 1919. Hafnarfjörður og Reykjavík eru því einu kaupstaðirnir, sem ekki hafa breytt þessu. Þegar bæjarstjórn Reykjavíkur fer nú fram á að fá þessu breytt, virðist ekki sanngjarnt að neita um það, eftir það, sem á undan er farið. Aftur á móti er meiri bluti nefndarinnar frá-hverfnr því atriði í frumvarpsgreininni, að þeir fái kosningarrjett, sem stöndu i skuld fyrir þeginn sveitarstyrk, ef hann hefir verið veittur fyrir eili, heilsubrest, ómegð eða alvinnuleysi. Meiri hlutinn vill ekki fallast á þá grundvallarreglu, að rjett sje að þeir hafi íhlutun um ráðstafanir á fje bæjarsjóðs, sem njóta þaðan fátækrastryks. En sjerstaklega verður að telja hæpna aðgreiningu þá, sem frv. gerir á orsókunum til þess að sveitarstyrkur hefir verið veittur. Slik aðgreining mündi verða mjög erfð og jafnvel ómöguleg í framkvæmd og afaróvinsæl, og mündi sennilega leiða til þess, að öllum eða nálega öllum, sem fátækrastryrk þiggja, yrði veittur kosningarrjetturinn.

Þegar sú breyting hefir verið gerð, að sömu kjörskrár að öllu leyti geti gilt við kosningar í bæjarmálefnum og til Alþingis, verður allur síðari partur 3. gr. frv. óþarfur, og af niðurfellingu hans leiða svo aftur III. og IV. brtt. nefndarinnar.

Viðvikjandi 7. gr. frv. sjer meiri hlutinn, og vist reyndar öll nefndin, erfðleika á því, að gera kosningu utan kjörstaðar jafnviðtæka og þar er gert. Þá þyrfti að senda kjörgögn út um alt land, og sýnist það vera óþarflega umsvifamikið í samanburði við þann ávinning, sem af því hlyttist. Hitt er aftur á móti augljós rjettarbót frá því, sem nú er, að kjósendur geti greitt atkvæði hjá bæjarfógeta í Reykjavík strax er framboðsfrestur er liðinn og á skipum frá Reykjavík.

Meiri bluti nefndarinnar leggur því til, að háttv. deild samþykki frv. með eftirfarandi

BREYTINGUM:

I. Við 1. gr. Greinin orðast svo:

Kosningarrjett við bæjarstjórnar- og borgarstjórakosningar, svo og við kosningu annara nefnda eða opinberra starfsmanna, er vinna í bæjarins þarfir og kjósa ber með almennum kosningum, hafa allir bæjarbúar, konur og karlar, sem eru 25 ára eða eldri og hafa átt lögheimili í bænum í eitt ár, þegar kosning fer fram, og fullnægja að öðru leyti skilyrðum fyrir kosningarrjetti til Alþingis.

Kjörgengur er sá, er kosningarrjett hefir. Þó mega bjón aldrei sitja samtimis í bæjarstjórn, eigi heldur foreldrar og börn nje móðurforeldrar eða föðurforeldrar og barnabörn þeirra. Heimilt er konu jafnan að skorast undan kosningu.

II. Við 3. gr.

Orðin frá og með »og viðbótarskrá« í fyrsta málslíð greinarinnar og út greinina falla burt.

III. Við 5. gr. Aftan við greinina bætist:

Við aukakosningar getur bæjarstjórn stytt þennan frest um helming.

IV. Við 6. gr. Greinin fellur burt. Greinatalan á eftir breytist því samkvæmt.

V. Við 7. gr., sem verður 6. gr.:

Á eftir orðunum: »geta neytt atkvæðisrjettar síns«, kemnr: á skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík og á skipum frá Reykjavík.

VI. Fyrirsögn frumvarpsins verður:

Frv. til laga nm kosningar í bæjarmálefnum Reykjavíkur.

Alþingi, 17. mars 1924.

Jón Þorláksson,
form.

Jörundur Brynjólfsson,
með fyrirvara.

Magnús Jónsson,
framsm. meiri hl.

Jón Kjartansson.